

KÜLÜGYI ÉRTESITŐ

A KÜLÜGYI SZEMLE MELLÉKLAPJA.

KÖZZÉTESZI A MAGYAR KÜLÜGYI TÁRSASÁG.

Ára egyes számonkint 5 korona.

A Külügyi Értesítő célja tagjaink és az érdeklődők részére adalékokat nyújtani a külügyek ismeretéhez és tájékozást az egyesület működéséről. A Külügyi Értesítő havonta egyszer, egy ivnyi terjedelemben jelenik meg. Ára számonkint 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Magyar Külügyi Társaság, Budapest, Országiház Bizománys: Pfeifer Ferdinánd (Zeidler Testvérek) könyvkereskedése Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 7. sz.

1. 1920—1921. * 8—10. szám. * 1921. ápr.—jún.

TARTALOM: Népszövetség: A német egyesület jelentése az 1920. évről. Az észak-amerikai Leagveto enforce Peace. A japán egyesület jelentése az 1920. évről. — A Magyar Külügyi Társaság közgazdasági osztályának márciusi és áprilisi előadásai.

E sajtótermék küldését meg-

ongedem.

A német egyesület jelentése az 1920. évről.

Deutsche Gesellschaft für Völkerkunde. Berichte über das Jahr 1920. Zweiter Jahresbericht. Berlin, 1921. 15 J.

A német népszövetségi társaság a német kérdés külföldi megismertetésével foglalkozott és megbizottait Angliába, Dániába, Svédországba küldötte szét, hol azok konferenciákon vettek részt és előadássorozatok tartottak; a német választások alkalmával a jelöltek nyomatványokkal látta el, részt vett a IX. pacifista kongresszus összehívásában; megbeszélte az elszakított területek német kisebbségeinek hathatós védelmének módját és erre a célra állandó bizottságot szervezett. Mivel az elnökség egyik tagja, Simons Walther külügyminiszterre lett, a társaság első elnöki tisztét Bernstorff gróf volt washingtoni német nagykövet, a másodikat Schücking Walther professzor vállalta el. Az ügyvezető elnök Jaekch Ernő professzor maradt. A Népszövetség 1920. novemberi genfi ülése idejére az egyesület két megbizottját küldötte el, kik értékes információkkal látták el. A könyvtár 1300 kötetből áll.

Az északamerikai League to enforce Peace.

League to enforce Peace. American Branch. Independence Hall Conference held in the City of Philadelphia, Bunker Hill Day, June 17th 1915. New-York, 1915. 64 l. *Short H. W.*: Programm and Policies of the League to enforce Peace. Proceedings of the First Annual National Assemblage, Washington, May 26—27, 1916. New-York, 1916. 204 l.

Amerika legnagyobb békeegyesülete, a League to enforce Peace 300 északamerikai politikusnak 1915. jún. 15-dikén tartott előértekezlete után jún. 17-dikén a philadelphiai Independence Hallban alakult meg a következő célzattal: «Mi óhajtandónak tartjuk, hogy az Egyesült Államok csatlakozzanak a népek oly szövetségéhez, mely a signatarius (államokat) a következőkre kötelezi: 1. hogy a köztük felmerült minden kérdést, melyet tárgyalással el nem intéztek, meghallgatás és ítélet végett törvényszék elé terjesszenek; 2. minden más kérdést, mely a signatarius (államok) között felmerült és tárgyalás útján el nem intéztek, meghallgatás, megfontolás és javaslat végett tanács elé terjesszenek; 3. a signatarius hatalmak minden gazdasági és katonai erejüket igénybe veszik azon közülök való (állam) ellen, mely háborúba kezd vagy megtámadja bármelyikét a signatarius (államoknak), mielőtt valamely felmerült kérdést az előző pont szerinti előterjesztienek; 4. a signatarius hatalmak időről-időre konferenciákat tartanak, hogy a nemzetközi jog szabályait formába öntsék és kodifikálják, amelyek mindaddig, amíg egy signatarius (állam) meghatározott időn belől való kilépését be nem jelenti, az első pontban említett törvényszék döntéseiben irányadó lesz.

Az egyesület célja tehát elsősorban a Népszövetség (a league of nations to enforce peace) megalkotása volt; másik e célnak az északamerikai kongresszustól való elfogadása és kodifikálása; harmadik a cél és eszme propagálása otthon és a külföldön.

A belépés díjtalan és nyitva áll mindenki előtt.

Az egyesület elnöke Taft Howard Vilmos, az Unió volt elnöke, alelnöke Parker B. Alton. Összesen 87 alelnöke van. A titkárság vezetője Short H. Vilmos.

Az egyesület bizottságai: a 42 tagú végrehajtó bizottság, elnöke Lowell A. Lawrence; a 99 tagú National Committee az

Unió államai szerint szervezve; a pénzügyi bizottság; a kiadvány-bizottság; az intéző bizottság; a határozati bizottság; a belföldi és külföldi propaganda-bizottságok; információ-bizottság.

A japán egyesület jelentése az 1920. évről.

League of Nations Movement in Japan. 1920. Published by the League of Nations Association of Japan. Tokyo, 1921. 8 l.

A japán népszövetségi egyesület 1920. ápr. 23-dikán Tokyóban alakult meg. Elnöke Tokugava herceg, a japán felsőház elnöke, a végrehajtó-bizottság elnöke Shibusava viscount, alelnökei Sakatani báró volt miniszter és Soyeda, főtítkára Savada.

Az egyesület jún. 11-dikén lépett be a népszövetségi egyesületek uniójába és okt. 13—15. először képviseltette magát az unió milánói konferenciáján.

Az egyesület konferenciákat tart, előadásokat rendez és kiadványokat ad ki. Közlönye a Journal of the League of Nations Association of Japan. Három osztálya van: tanulmányi, propaganda és pénzügyi osztályok.

A Magyar Külügyi Társaság Közgazdasági Osztályának márciusi előadásai.

A szakosztály március hóban is folytatta aktuális érdekű és nemzetközi vonatkozású közgazdasági előadásait. A március hóban megtartott előadásokkal épügy, mint az előzőkkel az volt a szakosztály vezetőségének célja, hogy azok iránt a közgazdasági kérdések iránt, amelyek külügyi vonatkozással birnak, minél szélesebb körben keltsen érdeklődést. A program összeállításánál a vezetőség természetesen súlyt helyezett arra, hogy *a mai gazdasági helyzetünk legégetőbb kérdései kerüljenek szőnyegre s nyerjenek kellő megvilágítást.*

Mindjárt az 1921. márc. hó 3-án megtartott első előadáson dr. Miklós Elemér a Magyar-Olasz Kereskedelmi Kamara igazgatója, tartott igen érdekes, praktikus célokot előtáró felolvasást: *«A Budapesten székelő külföldi kereskedelmi kamarák a Külügyi Társaság szolgálatában»* címmel.

Dr. Miklós Elemér előadása elején utalt arra a körülményre,

hogy az az apostoli hivatás, amelyet a Külügyi Társaság a külföldi kellő informálása terén betölt s amellyel *évtizedek bűnös mulasztását pótolja*, elszigetelt marad, ha munkáját a külfölddel érintkező magyarok mindennapi harmonikus munkájukkal nem támogatják. A Budapesten működő külföldi kamarák is áldásosan kapcsolódhatnak be ebbe a propagatív munkába.

Ismerteti ezeknek a kamaráknak célját. A rendkívüli viszonyok gazdasági téren is igen gyakran változó intézkedéseket és rendelkezéseket produkálnak úgy nálunk, mint a külföldön. A kamara, mint hivatalosan elismert intézmény, könnyebben megszerzi, feloldozza a különböző rendeleteket, úgy a külföldi, mint a belföldi piacról, kereskedőkről, vállalatokról megbízható információkat ad, összeköttetéseket teremt és nagyban megkönnyíti a legitim kereskedelem működését. A kamara tevékenysége nem üzleti alapon áll, hanem önzetlen, erkölcsileg független támogató munka. A magyar kormány és más külföldi kormányok méltányolva ezt, a kamaráknak megadták a *hatósági jelleget*, belevonva őket gazdasági jellegű tanácskozásaikba. Az olasz kormány a magyar-olasz kereskedelmi kamarára bizta kereskedelmi osztályának vezetését és minden gazdasági kérdésben meghallgatja a kamara véleményét.

Magyarországot a külföldön nem ismerik vagy félreismerik. Ellenségeink rágalmakkal szórják tele a világot. Ezek ellen legtöbbet használ az «élő» propaganda, a megbízható, becsületes gazdasági összeköttetés, mert a politikai szövetségeket is gazdasági érdekek irányítják.

A Magyar-Olasz Kamara máris sokat tett a nemzetközi kapcsolatok létrehozása körül. Fényes sikerű volt a triesti árúmintavásár, ahol 100 magyar iparosnak és kereskedőnek impozáns gyűjteménye szerzett a magyar névnek rokonszenvet. *Alessio* olasz kereskedelemügyi miniszter lelkesedve éltette Magyarországot, az angol és görög konzulok magyar bútorokat rendeltek s más cikkeknek is nagy keletük volt. Ugyanekkor megalakították felerészben előkelő olaszokból, felerészben az ott élő magyarokból a *triesti olasz-magyar* kamarát.

Nemsokára megnyílik a *milanói* nemzetközi árúmintavásár s ott is megalakítják az olasz-magyar kamarát. *Rómában* és *Genovában* állandó képviseletek működnek, *Torinóban* és *Veneziában* pedig most folynak a tárgyalások azok felállítására. Mindezek a mind szorosabbá váló nemzetközi összeköttetések közvetlenül is felhasznál-

hatók volnának — különösen a külföldi sajtópropaganda terén — a Magyar Külügyi Társaság céljaira.

A márc. hó 10-diki ülés tárgyát *dr. monori Kovács Gyula* udvari tanácsos, egyetemi m. tanárnak: «Az emberi munka kivitele transitókereskedés és kikészítési eljárás útján» c. előadása képezte, amelynek során nagy lendülettel mutatott rá egy olyan módozatra, amely útján a valutáris különbségek akadályozó hatásának áthidalásával értékesíteni tudjuk munkaerőnket és nagy gazdasági fellendülésben lehet részünk.

Az előadó felolvasását hazánk jelenlegi nyomorúságos közgazdasági helyzetének élethű ecsetelésével vezette be. A lateiner pályára való tódulással fel kell hagynunk, *üzleti néppé* kell lennünk és exportálnunk a magyar munkának, képességnek és tehetségnek értékét transitókereskedelem és kikészítő eljárás útján.

A transitónak az a lényege, hogy amit idegenből hozott, újra külföldre viszi. Létfeltétele: a szabadkikötő és a szabadraktár.

Szabadkikötő az a tenger- vagy folyammenti *kiváltságos terület*, mely kívül esik a vámvonalon, melynek keretén belül az árú megtartva vámkülföldi jellegét, szabadon mozoghat, ahol az árú ki- és berakása, lapátolása, tisztítása, válogatása, magtalanítása, tetszés szerinti tételekben való árúbabocsátása, a vámkülföldre való re-exportálása vagy elvámolása és a belső forgalomba való beléptetése egyaránt lehetséges.

Szabadraktár egyrészt minden raktár, amely a szabad kikötőben fekszik, másrészt a szó szorosabb értelmében a *vámvonalon belül fekvő a szabadkikötő kiváltságos helyzetét élvező föld*, amely a vámkincstár felügyelete alatt áll, de ahova az árúk behozatali engedély és vámfizetés nélkül behozhatók és ott három éven keresztül tárolhatók.

A transitókereskedést *bizományi* (jutalék) alapon, *közös számla* (haszonrészesedés) alapján, vagy saját költségen, az árúnak *tulajdonul való* megszerzésével lehet folytatni.

A transitó legelőbb adja meg a nemzetközi forgalomba való bekapcsolódás lehetőségét. Kenyeret ad a kereskedőnek, bizományosnak, ügynöknek, a hajósnak, szállítmányozónak, eltartja a rakodó- és raktármunkásoknak s a magántisztviselőknek ezreit. Foglalkozást kínál az idegenvezetőnek, a nyelvmesternek, szállodásnak, vendéglősnek.

Ezután rátér a *kikészítési* eljárásra. Kikészítési forgalomba

kerül az a nyersanyag, félgyártmány vagy készipari termék, melyet valamely vállalat azzal a céllal hoz be a vámterületre, hogy azt vagy a saját üzemében, vagy szavatossága mellett mások üzemében ipari áruvá feldolgozva *ebben a kikészített formában reexportálja.*

A kikészítési eljárás új lehetőségeknek nyit kaput a hazai termelés terén, nem szorítkozik tömegárúkra s egyaránt ad munkát a városnak és a vidéknek. Nagy a vonzóereje az idegenekre, bekapcsolja az országot a nemzetközi forgalomba. Mi, az iparilag elmaradottabb Csonka-Magyarország is a siker reményével léphetünk a kikészítési eljárás útjára.

Ezt is többféle alapon lehet folytatni. *Bérmunka-szerződés, haszonrészesezés* alapján és *saját számlára.* Mindenik esetben az országban marad a kikészítésre fordított munka értéke.

A transitó- és a kikészítési eljárás helyes egybekapcsolása még nagyobb eredményekkel kecsegtet.

A transitó terén Magyarországnak már szép multja van.

Csonka-Magyarországot földrajzi helyzete magában is predestinálja a közvetítő szerepére, mert transitó- és kikészítő forgalma a Dunára támaszkodhatik. Kelet felé hat ország fogyasztó népéhez nyit utat, Nyugat felől pedig felfogja azt a forgalmat, amely a Rajnán és az Elbán indul útnak s törtet Európa belseje felé.

Ma még elég szegényes eszközökkel rendelkezünk egy nagyszabású transitó-forgalom lebonyolítására, de a kezdet nehézségein túl vagyunk.

Budapest székesfőváros közgyűlése csak minap fogadta el azt a határozatot, hogy egy erőteljes külkereskedelmi fejlődés lehetőségének alapfeltételeit biztosítani kívánja. Budapestnek már eddig is van 11.115 folyóméter (50⁰/0-a a ki- és berakodásra alkalmas) hosszúságú kiépített kikötőpartja, a Duna két oldalán. Ez még 600 folyóméterrel kiegészíthető. Ennek I. osztályú részén az államasutak, közraktárak és hajózási vállalatok raktárépületei sorakoznak. A fedett alapterület 80.886 m².

Budapest *kereskedelmi kikötője* már épül a soroksári Duna-ágban. Ennek két medencéje 985 m.-rel, a kikötőtől lejebb eső, szintén építés alatt levő rakodópart újabb 700 m.-rel szaporítja a kiépített folyampartot. Azonkívül még további 2¹/₂ kilométerrel hosszabbítható a gubacsi hídig.

A kereskedelmi kikötővel szemben a Csepel-sziget felső csúcsán fog létesülni az *ipari kikötő* 500 kat. holdon. Ez az elhelyez-

kedési alkalom *kategorikus felszólítás a kikészítési forgalom felvételére.*

A valutáris különbség se okoz nehézséget. Mert idegen valutában számlázott továbbmenő és kikészített áruval kerül szembe.

Figyelmébe ajánlja a Külügyi Társaságnak, hogy onnan, mint komoly objektív helyről indulhatna ki a kezdeményezés, amely nem a humanizmusra hivatkozva, hanem a kereskedő nyelvén, a számításnak meggyőző erejével mutathatná meg a külföldnek, hogy mit várhat tőlünk.

Az 1921. március 17-diki ülés előadója *dr. Kiss Ernő* az Angol-Magyar Bank osztályfőnöke volt, aki «A szabad külforgalom és a józan önzés» c. már kissé elvontabb témájával nagy tetszést váltott ki a szépszámú hallgatóság körében.

Mindenekelőtt fogalmi meghatározásokat ad. Szabad külforgalom alatt azt a gazdasági állapotot érti, amely ha némileg meg is van nehezítve egyes cikkek kivitele vagy behozatala, mégis meglehetősen tág határok között szabad kezet nyújt a szabad versenynek.

A józan önzés nemcsak a más, hanem a holnapot is nézi.

A szabad kereskedelem előnyeinek és hátrányainak kutatásánál abból indul ki, hogy a nyersanyagok és fogyasztási cikkek termelőhelyei s az előállításához szükséges természeti és emberi energiaforrások nem oszlanak meg egyenletesen a világon. A termelőtől a fogyasztóhoz a legelőnyösebben akkor juthat el valamely cikk, ha a forgalom minél kevesebb korlátozás alá esik. Megfigyelve Angliát, mint a szabadkereskedelmet, az Egyesült Államokat, mint a védvámok hazáját, arra a következtetésre jut, hogy kívánatosabb a szabad, mint a kötött kereskedelem.

Óva int azonban az export túlságos forcirozásától, s különösen attól, hogy itthon feldolgozható nyersanyagunkat exportáljuk.

Foglalkozik azzal a kérdéssel is, hogy pénzünknek sokkal nagyobb vásárló ereje van, mint ahogy azt külföldön jegyzik. Törekedni kell arra, hogy ez a valutáris elszigeteltség megszűnjék.

A forgalom felszabadítása és a valutáris harmonia csak akkor teremthetik meg a maguk egészséges gyümölcseit, ha a termelést és a fogyasztást nem vak emberi ösztönök uralják. A pillanatnyi kapzsiság és önzés, az esztelen fényűzés és kényelemszeretet nem vezethet jóra.

A magángazdaság érdeke, ha azt *józan önzés* irányítja, nem

lehet ellentétben a közgazdaság érdekeivel. A józan önzés a mai viszonyok között a megfeszített munkát és az igények mérséklését parancsolja.

A többtermeléshez a helyes — hajlamoknak megfelelő — pályaválasztás is hozzátartozik, a takarékosság fogalma pedig mást jelent a magán, mást a közgazdaságban. A magángazdaságban inkább a pénzzel, a közgazdaságban az anyaggal való gazdálkodást. Minél jobban redukáljuk igényeinket most, annál több reményünk lehet azoknak már a közel jövőben gyors és egészen harmonikus kielégítésére, az ellenkező pedig könnyen teljes gazdasági összeroppantást hozhat.

A józan önzés érvényesülése mellett fokozatosan áttérhetünk a kereskedelem béklyókból vert rendszeréről a szabadságéra.

A ciklus negyedik előadása a *dr. Szávay Gyula*, a budapesti kereskedelmi és iparkamara főtitkárának, a kiváló írónak felolvasása volt: «*A kamarai szervezetek a külkereskedelemben*» címen.

A kereskedelmi és iparkamarák eredetét Karthágó végnapjaira viszi vissza. Karthágóban a «közösen vacsorázó kereskedőkre» bízták az aranytalak és kelyhek őrizetét. A közös vacsorázás afféle céhre mutat, kamarájuknak meg bizonynyal kellett lenni, amelyben a kincseket őrizték.

A kereskedőknek természeti törvényük az érintkezés. Érdeklődnek, kérdezősködnék, egymásközti szokásokat szabályokká, majd a szabályokat törvényekké teszik.

1650-ben, két évezred után újra együtt találjuk az «együttvacsorázókat». Heten vannak s a marseillei városházán már kamaráskájuk is van, ahol egymással érintkeznek s dolgukat megbeszélik.

Minden nemzet a másiktól függetlenül hozza létre a gazdasági viszonyainak megfelelő szervezetet. Egyiknél kereskedelmi, a másiknál kereskedelmi és ipar-, a harmadiknál külön iparkamara, kézműveskamara jön létre majd mint törvényes alakulat, majd mint szabad egyesület. Egyben azonban mind megegyeznek, hogy ők képviselik azt a pártatlan ítéletű és közhitelű munkát végző intézményt, amelyre az érdekeltségnek s a kormányzatnak is egyaránt szüksége van.

A kamara egy érdekkörnek sem áll szolgálatában, nem helyi szerv, hanem tanácskozásain egy egész nagy terület sokféle egymástól eltérő véleményből, panaszból, előadásból születik meg a kamarai igazság napja. Ez találkozik a kereskedelmi érdekeltek